

POSTANOWIENIE

25 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski

na posiedzeniu niejawnym 25 stycznia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A.J.

z udziałem K.W.

o podział majątku dorobkowego i zniesienie współwłasności nieruchomości,

na skutek skargi kasacyjnej K.W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Zamościu

z 28 września 2022 r., I Ca 199/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 28 września 2022 r. Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Krasnymstawie z 26 stycznia 2022 r., w którym Sąd dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika, zniósł współwłasność nieruchomości, zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni 252 357,50 złotych z tytułu zniesienia współwłasności nieruchomości oraz wyrównania udziałów stron w majątku wspólnym, a także nakazał uczestnikowi wydanie wszystkich składników majątkowych przyznanych wnioskodawczyni i znajdujących się w jego posiadaniu.

Uczestnik wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego, wskazując że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Skarżący, starając się wykazać występowanie w sprawie przesłanki z art.

398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., pyta Sąd Najwyższy, czy w świetle uchwały Sądu Najwyższego z 28 marca 2019 r., III CZP 21/18, w razie „wystąpienia sytuacji natury podmiotowej lub przedmiotowej” sąd powinien uwzględnić „np. proporcje wartości obciążenia i wartości nieruchomości” i odliczyć nominalną wartość hipoteki albo uwzględnić tę wartość w inny sposób, a także, czy wskazana uchwała znajduje zastosowanie wprost w sytuacji wieloletniego braku partycypowania przez jednego z małżonków w spłacie kredytu hipotecznego.

Skarga kasacyjna jest, zdaniem skarżącego, oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżone orzeczenie narusza w sposób oczywisty art. 378 § 1, art. 382 oraz 327 § 1 pkt 1 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa, usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane te funkcje, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. może być wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać realne i poważne trudności, mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, na tle której zostało sformułowane, a także innych potencjalnych lub rzeczywiście toczących się spraw. Skarżący powinien w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację. Zagadnienie prawne nie może

odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. np. postanowienia SN: z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17, i z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17). Powinno ono zostać sformułowane na tle dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny, tak aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się wyłącznie do samej subsumpcji stanu faktycznego i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN z 31 października 2023 r., I CSK 4205/22, i z 16 listopada 2023 r., I CSK 3355/23).

Odnosząc się do formułowanego przez skarżącego zagadnienia prawnego, należy w pierwszej kolejności wskazać, że zagadnienie to nie koresponduje w żaden sposób z zarzutami skargi kasacyjnej, które odnoszą się wyłącznie do naruszenia prawa procesowego. W związku z tym nawet rozstrzygnięcie przedstawionej przez skarżącego kwestii nie mogłoby mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej, co czyni tę podstawę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oczywiście bezzasadną.

Ponadto należy wskazać, że problematyka uwzględniania obciążeń hipotecznych przy obliczaniu wartości nieruchomości podczas dokonywania podziału majątku była wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że w sprawie o podział majątku wspólnego małżonków, obejmującego nieruchomość obciążoną hipoteką, sąd co do zasady ustala jej wartość z pominięciem wartości obciążenia hipotecznego (zob. uchwały z 28 marca 2019 r., III CZP 21/18, OSNC 2019, nr 9, poz. 88, i z 25 lipca 2019 r., III CZP 14/19, OSNC 2021, nr 4, poz. 23, a także postanowienia: z 5 czerwca 2019 r., V CSK 147/18; z 13 marca 2020 r., III CZP 64/19, OSNC 2020, nr 12, poz. 107; z 28 października 2020 r., IV CSK 50/19; z 2 lutego 2022 r., II CSKP 227/22, i z 29 marca 2023 r., I CSK 5065/22). Sposób sformułowania pytania przez skarżącego prowadzi do wniosku, że dąży on w istocie do zanegowania stanowiska zajętego w tych orzeczeniach, do czego Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw.

Wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka zachodzi wówczas, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze jest dostrzegalna *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. postanowienia SN: z 29 listopada 2022 r., I CSK 4912/22; z 30 listopada 2022 r., I CSK 2735/22; z 20 października 2023 r., I CSK 1612/23; z 26 października 2023 r., I CSK 76/23, i 31 października 2023 r., I CSK 4805/22).

Skargi kasacyjnej nie można uznać za oczywiście uzasadnioną. Skarżący nie wskazał działań Sądu drugiej instancji, które można byłoby uznać za naruszające prawo, a tym bardziej nie wskazał naruszeń mających charakter elementarny czy oczywisty, jak tego się wymaga na tle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W istocie skarżący nie zgadza się z ustaleniami faktycznymi Sądu Okręgowego, który przyjął za własne ustalenia Sądu *a quo*, zaś podniesione zarzuty opierają się na subiektywnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego. Zwalczanie ustaleń faktycznych na etapie postępowania kasacyjnego jest niedopuszczalne (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Ze wskazanych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(r.g.)

